Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0252

Prigovor na delegirani akt: putanja za smanjenje doprinosa biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta prema ciljevima u pogledu energije iz obnovljivih izvora

Rezolucija Europskog parlamenta od 8. srpnja 2026. o Delegiranoj uredbi Komisije od 10. travnja 2026. o izmjeni Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/807 radi uvođenja putanje za postupno smanjenje doprinosa biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta prema ciljevima u pogledu energije iz obnovljivih izvora (C(2026)02306) – 2026/2680(DEA))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (C(2026)02306),

– uzimajući u obzir članak 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora[1], a posebno njezin članak 26. stavak 2. peti podstavak i članak 35. stavak 7.,

– uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2019/807 od 13. ožujka 2019. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu određivanja sirovina s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta za koje je zabilježeno znatno širenje proizvodnog područja na zemljište s velikim zalihama ugljika i u pogledu certificiranju biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe

[1] SL L 328, 21.12.2018., str. 82., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj.

zemljišta[2],

– uzimajući u obzir članak 114. stavak 3. Poslovnika,

– uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za industriju, istraživanje i energetiku,

A. budući da se Direktivom (EU) 2018/2001, kako bi se osiguralo da biogoriva koja se uračunavaju u taj cilj donose stvarne koristi, uvodi okvir za uklanjanje rizika od neizravne promjene uporabe zemljišta, u skladu s kojim se sirovine mogu klasificirati kao sirovine s visokim rizikom od neizravne promjene uporabe zemljišta;

B. budući da je Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2019/807 utvrđena metodologija za utvrđivanje sirovina s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta, pri čemu se u njezinu članku 3. izričito zahtijeva da se procjena temelji na podacima „od 2008.” te se utvrđuje prag od 10 % proširenja na zemljište s velikim zalihama ugljika iznad kojeg se sirovina razvrstava kao sirovina s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta; budući da je primjenom te metodologije i te polazne vrijednosti u izvješću Komisije iz 2019. utvrđeno da udio širenja soje na zemljište s velikim zalihama ugljika iznosi 8 %, što je ispod praga za takvo razvrstavanje, što znači da soja nije klasificirana kao soja s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta;

C. budući da su Indonezija i Malezija pokrenule sporove u okviru WTO-a (DS593 i DS600) u kojima osporavaju okvir Unije za neizravne promjene uporabe zemljišta, posebno klasifikaciju palmina ulja kao ulja s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta i postupak certificiranja niskog rizika od neizravnih promjena uporabe zemljišta; budući da je odluka povjerenstva WTO-a iz siječnja 2025. općenito bila u korist Unije, ali su utvrđena određena kršenja, odnosno nepravodobno ažuriranje znanstvenih podataka, nedostaci u postupku certificiranja niskog rizika od neizravnih promjena uporabe zemljišta i neodgovarajuće obavješćivanje o mjerama; budući da je povjerenstvo utvrdilo povredu u pogledu postupovnih propusta Unije, a ne u pogledu odluke Unije o tome koje će usjeve klasificirati kao usjeve s visokim rizikom od neizravne promjene uporabe zemljišta;

D. budući da se delegiranim aktom soja dodaje na popis proizvoda s visokim rizikom od neizravne promjene uporabe zemljišta uz palmino ulje, na temelju ažuriranih znanstvenih podataka, što znači da bi se biodizel na bazi soje do 2030. u potpunosti uklonio iz uračunavanja u ciljeve EU-a u pogledu obnovljive energije;

E. budući da se Parlament ne protivi trendu postupnog smanjenja za palmino ulje, čija je klasifikacija kao proizvoda s visokim rizikom od

---

[2] SL L 133, 21.5.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/807/oj.

neizravnih promjena uporabe zemljišta znanstveno utemeljena i neosporna, kao ni ispravljanju nedostataka u postupku certificiranja proizvoda s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta, koji predstavljaju primjeren odgovor na odluku povjerenstva WTO-a i koje bi trebalo zadržati u svakom revidiranom delegiranom aktu;

F. budući da se klasifikacija soje kao soje s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta u delegiranom aktu temelji na ažuriranim znanstvenim podacima koji odstupaju od referentne godine za promatranje utvrđene u članku 3. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/807, tj. 2008., jer je početak razdoblja promatranja odgođen na 2014.; budući da ta promjena referentne godine nije propisana odlukom povjerenstva WTO-a, koja se odnosila na pravodobnost ažuriranja podataka, a ne na odabir referentne godine; budući da bi primjenom izvorne referentne godine, tj. 2008., u skladu s postojećim pravnim okvirom udio soje u širenju na zemljište s velikim zalihama ugljika najvjerojatnije ostao ispod praga od 10 % te se stoga soja ne bi klasificirala kao sirovina s visokim rizikom od neizravne promjene uporabe zemljišta;

G. budući da se u ažuriranim znanstvenim podacima na kojima se temelji klasifikacija soje ne uzimaju u obzir prakse postrnog usjeva soje, pri čemu se soja uzgaja kao drugi usjev na zemljištu koje se već upotrebljavalo za primarni usjev u istoj kalendarskoj godini; budući da taj metodološki jaz dovodi do precjenjivanja proširenja područja proizvodnje soje, čime se povećava izračunani udio širenja soje na zemljište s velikim zalihama ugljika;

H. budući da je rizik od neizravne promjene uporabe zemljišta povezan s uzgojem soje geografski koncentriran u južnoameričkoj proizvodnji; budući da uzgoj soje u Uniji ne potiče krčenje šuma ili prenamjenu zemljišta za čije je rješavanje osmišljen okvir za neizravne promjene uporabe zemljišta; budući da Komisija nije dostavila dokaze da uzgoj soje u Uniji uzrokuje neizravne promjene uporabe zemljišta; budući da u nedostatku takvih dokaza klasifikacija soje proizvedene u Uniji kao sirovine s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta nije dovoljno znanstveno utemeljena; budući da je primjena klasifikacije soje s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta na globalnoj razini, bez obzira na njezino zemljopisno podrijetlo, nerazmjerna i predstavlja opterećenje za proizvođače iz Unije u pogledu emisija povezanih s promjenom uporabe zemljišta za koje oni ne snose nikakvu odgovornost;

I. budući da se u viziji Komisije za poljoprivredu i hranu naglašava potreba za stvaranjem samodostatnijeg sustava bjelančevina u Uniji; budući da Unija proizvodi samo oko 6 % soje koju konzumira, zbog čega u velikoj mjeri ovisi o uvozu; budući da su najavljeni plan EU-a za bjelančevine i njegovi navedeni ciljevi, zajedno s ciljevima otvorene strateške autonomije, posebno usmjereni na proširenje

domaćeg uzgoja soje kako bi se smanjila ta ovisnost; budući da je tržište biogoriva ključni gospodarski pokretač za uzgoj soje u Uniji i za Unijin sektor mljevenja soje; budući da klasifikacija soje kao soje s visokim rizikom od neizravne promjene uporabe zemljišta uklanja taj tržišni poticaj i izravno je u suprotnosti s ciljevima plana EU-a za bjelančevine i ciljevima strateške autonomije Unije;

J. budući da se mljevenjem soje proizvodi i sojino brašno, koje je dominantan proizvod i ključan izvor bjelančevina za hranu za životinje, i sojino ulje, koje čini samo oko 20 % usjeva soje i upotrebljava se, među ostalim, kao sirovina za biogoriva; budući da je glavni gospodarski pokretač uzgoja i prerade soje potražnja za sojinim brašnom za hranu za životinje, a ne upotreba sojina ulja u biogorivima; budući da pripisivanje dinamike širenja uzgoja soje prvenstveno sojinom ulju koje se upotrebljava u biogorivima stoga pogrešno prikazuje gospodarsku stvarnost sektora i preuveličava utjecaj sojina biodizela na neizravne promjene uporabe zemljišta; budući da će devalvacija sojina ulja zbog gubitka njegova tržišnog plasmana za biogoriva pogoršati marže mljevenja i smanjiti gospodarsku održivost mljevenja soje na domaćem tržištu; budući da bi to prisililo Uniju da zamijeni do 4,8 milijuna tona sojina brašna proizvedenog na domaćem tržištu uvozom iz trećih zemalja, čime bi se povećala ovisnost o uvozu bjelančevina, povećali troškovi hrane za životinje te bi se industrijska aktivnost, kojom se stvara vrijednost, preusmjerila u zemlje izvan Unije; budući da se gospodarske posljedice za taj sektor procjenjuju na otprilike 36 milijuna EUR gubitaka za uzgajivače soje u Uniji, 120 milijuna EUR za postrojenja za mljevenje u Uniji i do 1,3 milijarde EUR za industriju biodizela u Uniji;

K. budući da je soja usjev koji veže dušik i smanjuje ovisnost o kemijskim dušičnim gnojivima te pozitivno doprinosi plodoredu i zdravlju tla; budući da bi se obeshrabrivanjem uzgoja soje u EU-u povećala ovisnost Unije o uvezenim kemijskim gnojivima, što je u suprotnosti s ciljevima Unije u pogledu otpornosti lanca opskrbe gnojivima, koji su postali hitniji u okolnostima poremećaja u opskrbi nakon ruske invazije na Ukrajinu;

L. budući da se u Planu za čistu industriju poziva na konkurentno, dekarbonizirano industrijsko gospodarstvo koje se temelji na širokom i raznolikom rasponu čistih goriva i sirovina; budući da se smanjenjem dostupne košarice sirovina za biogoriva uklanjanjem soje smanjuje baza opskrbe Unije za dekarbonizaciju prometnog sektora, povećava nestabilnost cijena i ranjivost opskrbe te ono nije u skladu s tehnološki neutralnim pristupom sigurnim za opskrbu koji se zahtijeva ciljevima konkurentnosti Unije;

M. budući da se u Kompasu konkurentnosti smanjenje strateških ovisnosti i jačanje industrijskih i prerađivačkih kapaciteta Unije utvrđuju kao ključni prioriteti Unije; budući da klasifikacija soje kao

biljke s visokim rizikom od neizravne promjene uporabe zemljišta ne smanjuje, već povećava stratešku ovisnost Unije i u sektoru bjelančevina i u sektoru biogoriva;

1. ulaže prigovor na Delegiranu uredbu Komisije;

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji te da je obavijesti da Delegirana uredba ne može stupiti na snagu;

3. traži od Komisije da odmah podnese revidirani delegirani akt koji će uzeti u obzir sljedeće preporuke:

   (a) utvrđivanje statusa soje u pogledu rizika od neizravnih promjena uporabe zemljišta trebalo bi se temeljiti na podacima „od 2008.”, kako je izričito propisano člankom 3. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/807, a razvrstavanje soje kao biljke s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta trebalo bi preispitati s obzirom na tu ispravljenu metodologiju, ako, na temelju podataka od 2008., udio soje u širenju na zemljište s velikim zalihama ugljika padne ispod praga od 10 % utvrđenog postojećim okvirom, soju ne bi trebalo klasificirati kao biljku s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta u revidiranom aktu;

   (b) metodologiju bi trebalo ažurirati kako bi se u potpunosti uzele u obzir prakse postrnog usjeva soje, tako da proširenje područja proizvodnje soje i izračunani udio proširenja na zemljište s velikim zalihama ugljika točno odražavaju dinamiku stvarne prenamjene zemljišta;

   (c) za soju proizvedenu u Uniji ili u trećim zemljama s jednakovrijednim i provjerenim standardima u pogledu praćenja uporabe zemljišta i krčenja šuma trebalo bi predvidjeti njezino priznavanje kao biljke s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta, uz posljedično isključenje iz putanje postupnog smanjenja, pod uvjetom da takva proizvodnja ne potiče promjenu uporabe zemljišta koja se namjerava riješiti okvirom za neizravne promjene uporabe zemljišta;

   (d) potvrđuje da se ne protivi postupnom smanjenju biogoriva čija je osnova palmino ulje ni ispravljanju nedostataka u postupku certificiranja s obzirom na niski rizik od neizravnih promjena uporabe zemljišta, koji predstavljaju primjeren i nužan odgovor na odluku povjerenstva WTO-a i koje bi trebalo zadržati u svakom revidiranom delegiranom aktu;

4. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću te vladama i parlamentima država članica.